

48 (288).
BERÇ E.NİN HİKÂYESİ
(1924, Adapazarı doğumlu)
ARABACI MEHMET

Ebeveynim Adapazarlıydı. Sürgünden sonra bir kısım şehirler ıssızlaştı; diğer yerlerde ise halk din değiştirdi; Türkçe konuşur oldu.

Adapazarı Ermenileri eskiden Türkçe konuşmazlardı. Hatta bazı Türkler Ermenice öğrenmişti; özellikle de çarşıda Ermenice konuşulurdu.

Adapazarlı Ermeni erkekler Türkçe konuşur, ama kadınlar hiç Türkçe bilmezdi.

Türkiye'de cumhuriyetin ilanından sonra sürgünden dönenler oldu. Bazıları yeniden kendi şehirlerine geri döndü; bazıları da ya İstanbul'da kaldı, ya da ülkeyi terk etti.

Bizim Adapazarı da bütün Ermeni nüfusundan arındı. Belirli bir tarihe kadar herhangi bir Ermenin oralara gezmeye gitmeye bile hakkı yoktu. Biz ister istemez bu yasağa uyduk.

Belirli bir tarihten sonra Ermenilerin turist olarak gezmelerine izin verildi. O izinden faydalanarak babamla beraber Adapazarı'na gittik. Babam bir tanıdık aramak istedi; ama nafile. Az sonra babam tren garına gitmek istedi. Hamal gibi bir adam babamın karşısına çıktı ve başladılar Ermenice konuşmaya. Ben şaşırılmıştım. Adam bizden ayrıldıktan sonra dedim ki: "Baba, Adapazarı'nda hiç Ermeni yok; bu adam nasıl burda kalmış?"

Babam bana: "O konuşan Ermeni değil, Türktü. O bizim arabacı Mehmet'ti" diye cevap verdi.